СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 90. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 8-го травня 1946. No. 90. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, May 8, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ДВА БІЛІОНИ НА АТОМОВУ СИЛУ У ВІЙСЬКОВІМ БУДЖЕТІ

У передодень річниці перемоги над Японією президент Труман предложив конгресови військовий буджет на наступний скарбовий рік, який починається з днем 1 липня, а в ньому вставив видаток двох білліонів долярів на „атомову службу". Згадуючи про видатки на втримання армії, президент виказав, що в наступному році ці видатки будуть трошка більші ніж третина цьогорічного видатку. У порівнанню з видатками на 1945 рік, теперішній видаток є лише семою частиною тамтого. Видатки на досліди атомової сили і розбудови проекту конечні так довго, сказано в посланню, доки не буде наладнана в конгресі контроля над атомовою енергією.

ЗАПОВІДАЮТЬ ПАЙКУВАННЯ ВУГІЛЛЯ

Навіть, колиб теперішний вугільний страйк покінчився негайно, то його наслідки будуть такі, що в найближчу зиму треба буде пайкувати вугілля — таке сказав секретар нутрішних справ Дж. А. Круг в розмові з кореспондентами. Цю загрозу оприлюднив Круг майже в одночас, коли в конгресі розпочали підготову для переведення закону, щоб заборонити оплачувати роботу при помочи бонусу, наложеного на кожну тону випродукуваного вугілля. Президент Труман підготовляє якусь акцію від себе і тому він відбув конференцію з провідними урядовцями, які мають до діла з наладнанням страйку.

ГИЛМАН ПОГРОЖУЄ МІЛІОНАМИ БЕЗРОБІТНИХ.

Колиб конгрес приняв програму, предложену багатьома американськими промисловцями для розбудови продукції, тоді настане така ситуація, що в Америці будемо мати від 20 до 30 міліонів безробітних — таку заяву склав Сидні Гилман перед 1,250 делегатами, зібраними на що-дворічній конвенції Амалгамейтед Клотинг Воркерс в Атлантик Ситі. Гилман є предсідником цеї юнії, а водночас головою Комітету Політичної Акції при СІО. Саме тому, що Гилман в імени СІО веде політичну акцію, а головно приготовляється до переведення конгресових виборів осінню біжучого року, його промова вважається за перший вистріл в сторону теперішнього конгресу. Він закидає конгресменам, що вони слухають диктату реакційних магнатів і це може довести до катастрофи, а саме до заборони юній і послідовної боротьби робітників проти цього.

БОВЛС ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД НОВОЮ ПОВІННЮ

Директор Економічної Стабілізації Честер Бовлс сказав перед комісією палати для досліджування харчів, що наш край не зможе встоятися перед другою спробою загального домагання підвишки платень. Повінь такого домагання може прийти, колиб так дійшло до скасування Бюра Адміністрації Цін. Він вказав на це, що підвишка платень без одночасного втримання цін на тімсамім рівні, мусить викликати підвишку цін за продукти і так піде в безконечність.

УСУНУЛИ УРЯДОВЦЯ ЗА ПРИХИЛЬНІСТЬ ДО КЛЕНУ.

Горес А. Демарест, заступник комішенера автомобілів стейту Ню Йорк, і провідник Републиканської партії в повіті Квінс, дістав звільнення з свого становища тому, що виявилося, що він був прихильником Ку-Клакс-Клену. Йому закинули, що він не очистився належно із закидів, що він ще в 1923 р. співпрацював з жіночим відділом Ку-Клакс-Клена, а це робить його неспосібним займати прилюдне становище.

БРИДЖЕС ОРГАНІЗУЄ КРАЄВУ МОРСЬКУ ЮНІЮ.

Звісний прихильник комуністів, Гері Бриджес, візвав представників сімох морських юній, щоб вони створили одну краєву юнію, бо це дасть усім морякам силу у їх змаганню до створення одної федерації, яка буде могла вести одноцільну політику. Усі юнії мають 214,000 членів. Вони вислали делегатів на спільну конференцію до Сан Франциска. Бриджес закидає власникам кораблів, що вони хочуть довести до знищення морських юній. Найближчою ціллю спільної акції є викликання загального корабельного страйку.

ПЕРШИЙ ЗАГАЛЬНИЙ СТРАЙК ЛЕТУНІВ.

Тисяч летунів, пільотів в лінії в Трансконтиненталь Ер, яка має свій осідок у Шікаґу, рішили вийти на страйк в півночи з 6 на 7 травня, а внаслідок цього станули літаки на просторі 28,000 миль. Страйк був підготований довший час. Юнія пільотів домагається підвишки річної платні для старших пільотів з $13,000 на $16,000, скорочення годин праці, довших вакацій і т. п. полекш. Так звані „летуни" малиб дістати платню по $22,000 річно.

Президент предкладає програму міжамериканської військової співпраці

У посланню до конгресу президент Труман виложив програму для міжамериканської військової співпраці. Він виявив, що треба буде завести нові гармати однакового типу для всіх американських держав, а скасувати старі гармати. Водночас із пляном президента сенатор Джордж зголосив законопроект, який має на цілі перевести плян законним шляхом.

Президент заявив, що його плян дістав наперед одобрення Між-Американської Оборонної Ради, а до цього пляну приступить теж і Канада. У законопроекті говориться про розділювання зброї, але не „без розбору", бо це довелоб до перегонів у зброєнцях. Плян спільної оборони був випрацюваний ще на конференції в Мексику, коли то принято так званий „Акт з Чапультепек" і він є згідний з Атлянтійським Чартером.

У Канаді відносяться прихильно до нового пляну.

Предложення президента Трумана в справі співпраці між Злученими Державами, південно-американськими републиками і Канадою викликало прихильні настрої серед канадійців, як про це звідомляють з Отави. Потреба спільної оборони виявилася була вчасі минулої війни і вона приймеється й тепер. Одначе Канада буде мати деякі законодатні труднощі тому, що Канада є домінією Великої Британії, отже не зовсім незалежною державою.

ВПЛИВ ФРАНЦУЗЬКОГО ГОЛОСУВАННЯ НА ДОМАГАННЯ ПОЗИЧКИ В АМЕРИЦІ.

Коли французи йшли до голосування над новою конституцією минулої неділі і більшістю голосів виявили свій спротив проти комуністично-соціялістичного проекту, може й несвідомо підтримали справу французької позички в Злучених Державах, як про це пише вашингтонський кореспондент газети Ню Йорк Таймс. Коли французькі представники в Америці обговорювали отримання позички у Вашингтоні, то американський уряд все рахувався з цим, чи така позичка причиниться до устійнення відносин у Франції і ослабить силу комуністів. Голосування виказало, що французи не хочуть комуністичного начерку конституції, а це скріпило переконання високих урядовців в Америці, що позичка причиниться до наладнання політичних відносин у Франції.

В Україні УНРРА розділює допомогу, що виносить 175,000 тон, яку вважають всюди „американською"

Брукс Аткинсон, звідомляє з Москви до часопису Ню Йорк Таймс про те, що йому розповіли репрезентанти УНРРА, що розділюють допомогу в Україні. Отже він каже, що не зважаючи на те, що урядовці УНРРА толкують населенню, що це „міжнародна" допомога, а не лише „американська", загал бере це за поміч з Америки, за яку їй український нарід дуже вдячний. Всюди в Україні є надзвичайно багато симпатій до Америки. Таке переповідав кореспондентови Пол Гвайт, голова допомогової місії, що прибув до Москви з України, вертаючи до Злучених Держав. Він казав, що до України вже дійшло 175,000 тон допомоги, з чого в 150,000 тонах є мясо в пушках, дещо товщів та військові спеціяльні пушки. В Україні хліба не бракує, казав Гвайт, але зате зле з товщами. Навіть на колективних фармах багато бракує до того, що потрібне для відживлювання. Він теж підкреслив, що більшість американців таки не має поняття про те, як дуже Україна знищена через війну з німцями. Теж зазначив, що росподіл харчів та інших річей є ліпше зорганізований в Україні ніж в якімнебудь іншім краю. Казав, що мав там свободу рухів і повну співпрацю. Україна всього потребує, казав Гвайт, що тільки можливо пересилати, а теж багато і такого, чого не можна вислати. Насіння, що вислано Україні, вже засіяне, але воно не було такої якости, до якої там звикли в нормальних часах.

ПРЕДЛОЖИЛИ ТАЙНІ ДОКУМЕНТИ В СПРАВІ РЕЖІМУ ФРАНКА.

Підкомітет Ради Забеспеки Обеднаних Держав для розслідження режіму ґен. Франка в Еспанії мав дістати якісь тайні документи, які мають вияснити, чи цей режім є загрозою для світового мира і спричинює міжнародні конфлікти. Ґенеральний секретар Обеднаних Держав, Тригва Лі, відмовився сказати, хто це предложив ті документи.

В НІДЕРЛЯНДАХ ПРОТИ „ІНДОНЕЗЬКОЇ РЕСПУБЛИКИ".

З нідерляндського парляменту, що радить у Ґазі, звідомляють, що там була гаряча дебата над „Індонезькою Республикою". Політику уряду в цій справі називали „неконституційною". Не видно було збоку послів ніякої охоти визнати цю республику. Закидували урядови, що він навіть не знає, що то є Індонезія, та що ця купа островів держиться „тільки льояльністю" до Голяндії. Як того не буде, казали посли, то розлетиться відразу і ціла „республика".

В ІНДІЇ ВЕДУТЬСЯ НАРАДИ В СПРАВІ НЕЗАЛЕЖНОСТИ КРАЮ.

З Сімлі, Індія, звідомляють, що засіли до нарад над справою незалежности Індії 12 осіб між якими є три члени британського міністерського кабінету, віцекороль Вейвел, та по чотирьох делеґатів з обидвох найбільших індійських партій: Конгресу й Могамеданської Ліґи. Конгресова Партія є за цілість Індії, а Могамеданська Ліґа за поділ і створення Пакістану, в якому верховодилиб могамедани. Першою точкою нарад є: Де має бути центр Індії, очевидно обеднаної Індії, а не поділеної. Назагал глядять на ті наради песимістично, бо ледви, чи Могамеданська Ліґа уступить з свого домагання. Наради відложено на один день.

МАЛО ЩО НЕ „МІЖНАРОДНА" ПРОБЛЄМА! Ті трійнята це діти бувшого сержанта аериканської арії Вилйема Томсона і анґлійки Нори Карпентер. Не так легко було їм дістатися з Анґлії до Америки з тої простої причини, що їх батько оставив був жінку в Америці. Та ця згодилась дати чоловікови розвіл, як він заявив, що одружиться з Карпентер і спровадить діти до Америки.

МОЛОТОВ ТОРГУЄТЬСЯ ЗА ТРІЄСТ, ЗВІДОМЛЯЮТЬ З ПАРИЖА

Міністри закордонних справ Чотирьох Потуг, що радять у Парижі над підготовкою мирових договорів, сконцентрували головну свою увагу на мир з Італією. Справа ця, як пишуть американські кореспонденти, виглядає як якийсь товар на торговиці. Секретар стейту Бирнс, обговорюючи справу приналежности Трієсту, яка стала у тій цілій проблемі найважнішою, заявив, що Злучені Держави є за те, щоби Трієст був приділений до Італії, бо велика більшість населення є італійська. Знов советський міністер закордонних справ Молотов був рішучо за відступлення Трієсту Югославії. Давав до пізнання, що якщо це станеться, то уступить в інших спірних квестіях, як от щодо італійських кольоній, а італійському міністрови приобіцяв, що Італія дістане в такому випадку великі полекші щодо репарацій. Та наразі це все не помагає. Через те італійська справа зайшла в сліпу вулицю.

ЯК БУДЕ З ІНШИМИ СПРАВАМИ?

Немає найменшого оптимізму в обсерваторів, що приглядаються нарадам міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг. Не могучи погодитись щодо Італії, міністри пробують братись до інших справ: Румунії, Мадярщини, Болгарії, Фінляндії. Але всюди одно й те саме: нема згоди. Тому британський міністер заграничних справ Бевин пропонує, щоби говорити загально про всі справи, то може буде лекше принаймні в якійсь справі до чогось договоритись. Це проволока, але, як пишуть, добра для обидвох сторін. Себто для Росії для дальших спекуляцій і побільшення хаосу в Европі, а для західних демократій в тому розумінню, що чим далі тим більше тратять ґрунт комуністи в Італії й Франції. А так заповідали, що саме там комуністи возьмуть верх.

СОВЄТИ ТА ІТАЛІЯ.

Тіто мусить дістати Трієст, голосить советське радіо. А з Італії голосять, що ніякий демократичний італійський уряд не відважиться підписати мировий договір без Трієсту.

МОЛОТОВ ОБВИНУВАЧУЄ БЕВИНА.

Вчасі нарад міністрів закордонних справ Молотов закидував Бевинови, що він не змагає до світового мира, а тільки розбудовує британську імперію на Середземному морі, нарушуючи тим принципи Атлянтійського Чартеру. Бевин відповів дуже помірковано, кажучи, що булоб ліпше, якби Молотов не підходив до розвязки міжнародних проблєм в такий спосіб, якби купував коні на торговиці.

ІРАН ЩЕ НА ОВИДІ.

До якої смішности доходить у деяких міжнародних конфліктах, можна пізнати по тому, як ліквідується в Раді Забеспеки Обеднаних Держав таку справу як советсько-іранський конфлікт. До 6. травня мали Іран та Совєти повідомити Раду, що все в порядку, себто, що Совєти вицофали свої війська з північного Ірану. Та як надійшов цей день, то іранський амбасадор повідомив, що іранський уряд ще не мав можливости провірити, чи советське військо забралось з Азербейджану. Одначе надіються, що справа ця таки буде покінчена й остаточно знята з аґенд Ради Забеспеки, хоч сумніваються, чи Совєти повідомлять офіційно Раду про вицофання своїх військ. Та з Азербайджану звідомляють через радіо, що звідтам уже забрались останні советські частини з великою парадою, підчас якої несли великі образи Сталіна.

КОМУНІСТИ ПРОВАЛИЛИСЬ В ФРАНЦІЇ.

Таке є загальне розуміння цього, що французьке референдум випало в некорисіть комуністично-соціялістичного проекту зміни конституції Франції. Секретар стейту Бирнс поґратулював французькому міністрови заграничних справ Бідолтови, бо він був проти цього проекту. Бевин не дуже тому радий з цього боку, що в цю справу вмішані соціялісти, а він хотів би соціялістичної переваги в Франції.

НЕ ПОКИНУВ ТРОНУ.

Вчорашні вісти з Італії, передані лондонською газетою, твердили, що король Віктор Емануель уступив з італійського престолу та підписав перед папою абдикацію. Тепер з Ватикану звідомляють, що там ніщо про це не знають. Теж твердять, що папа не буде мішатись у цю справу, чи Італія має остати монархією, а хто остане, то хто має бути королем. Не зважаючи на те, в Римі далі курсують вісти, що Віктор Емануель абдикував. Та ліві тої думки, що це вже не вратує трону для династії, бо діється запізно.

ПАРЛЯМЕНТ В ЯПОНІЇ.

Новий, демократичний парлямент зійдеться в Японії на наради 16. травня. Соціяліст Катаяма ще далі формує міністерський кабінет, але це іде дуже тяжко.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ХТО МОЖЕ ВИКЛИКАТИ НОВУ ВІЙНУ?

Хто є найбільше на перешкоді до світового замирення? Хто поводиться нині так, що спиняє світове обєднання? Хто кидає визов за визовом цілому англьо-саксонському світови? І хто тим самим спроковує нову війну?

На такі питання, що то їх тепер тут і там видвигають, знаходимо в пресі різні відповіді. Та тим разом хочемо звернути увагу на таку відповідь, що має особливе значення, бо походить з таких англійських кол, що є церковними і є відомі віддавна з своїх симпатій до Совєтів. Маємо на думці звіт Комісії Британійської Ради Церков, що застановлялась над проблемою, звязаною з винаходом і вживанням атомової бомби. Питання, якого згідно не могли вирішити, було: Чи не є моральне з християнського боку вживати атомову бомбу? Та зате була повна згода щодо питання про відношення англьо-саксонського світу до Росії.

Покищо не маємо ближчих відомостей про цей цікавий звіт. Але й те, що передали кореспонденції з Лондону, вистарчальні, щоби зорієнтуватись у найголовнішім. Церковники, як видно, вийшли з заложення, що відносини між англьо-саксонським світом і Росією постійно погіршуються і дійшли до такого ступня, що вже не можливо цього не завважувати, бо це булоб катастрофальне.

Та коли вже говориться про „катастрофу", то треба би теж виразно сказати, що це означає. Те й зроблено в цьому звіті в дуже простий і ясний спосіб. Церковники, як виходить, думали над новим світовим ладом і заявились за світове замирення і за світову громадськість. Але переконані, що найбільшою перешкодою у цьому замиренню є Росія, та що буде нею ще й далі. Вона, кажуть вони, стане навіть загрозою мира в світі! І може вкінці довести аж до такого, що західні демократії, щоби боронити своє державне існування, будуть мусіти хопити за зброю, або принаймні отверто заявити, що її вжиють проти Росії, як вона буде далі так поступати.

Цілий цей звіт, що має 83 сторони, є спрямований до одного: Що треба робити, щоби уникнути нової світової війни? Яких засобів вживати проти такої держави, що пробує осягати свої цілі при помочі насилля?

Поминаючи дуже важну дискусію над атомовою бомбою і її вживанням у війні, головну увагу присвячено, як бачимо, Росії, а властиво відносинам між нею і англьосаксонським світом. Виходилоб, що коли якась війна в будуччині можлива, то хіба між ними. Що більше, звіт передбачає, що до такої війни певно прийде, якщо Росія буде поступати далі в такий спосіб, як поступає тепер.

Отсей голос англійських церковників являється в тому часі, коли і з многих інших сторін підносяться щораз сильніші голоси, звернені проти агресій Сталіна, прикривані нібито охороною границь.

Звідки беруться вороги рідного краю й народу?

Воєнні і післявоєнні часи дають нагоду до нових студій над усілякими психічними явищами. Такими явищами треба вважати теж і випадки, коли дехто стає ворогом свого власного народу чи краю навіть у такій вільній і, можна сказати, щасливій країні як наша Америка.

На полі бою над такими випадками нема часу призадумуватися і тому з рідними ворогами команда армії поводиться на підставі воєнних правил. Та в запіллю буває інакше.. Тут є час звичайно прослідити умовий чи там духовий стан людини і наложити кару відповідно до стану духової та умової відповідальности, або відокремити її як шкідника. Тому в мирних часах присвячують багато часу на студії над різними випадками воєнних духових недомагань. А що й в нашім громадянстві теж трапляються випадки зрадницької ворожнечі одиниць до народу, з котрого вони вийшли, то варт приглянутися ближче дечому з цього, що саме заставляє людей так поступати.

Американський Журнал Ортопсихіятрії займається такими проявами у дітей і це може бути міродайним для осуду настрою у старших людей. Цей журнал розбирає випадки настрою серед деяких шкільних дітей, які нераз вітверто казали: „Я надіюся, що Німеччина та Японія переможуть". Водночас ці самі діти показували не то нехіть але й ненависть до груп меньшин, як напр. до нігрів.

Ціла група таких дітей попала під лікарську обсервацію в Сотгерд Скул в місті Топіка, в стейті Канзас, в рр. 1943-45. З цеї обсервації написала студію „Вітверта прихильність до ворога серед негармонізованих дітей" Сибіль Ескальона і ця розвідка, як здається, дає влучне виснення цеї ненормальности. Обсерваторка пильно перестудіювала психічне наставлення трьох хлопців, яких життєву історію точно описує. Спільна їх ціха є та, що вони ненавидять усіх довкруги себе. Одначе всі три мають теж і одну спільну недостачу: вони не вміють дати собі ради із звичайними життєвими труднощами і з цеї причини їх висмівали та їм докучали інші пересічні діти. Найстарший хлопець, який уже доходив до зрілости, уложив докладний плян саботажу самоті, коли його мали взяти під психічну обсервацію. Наймешна була 8-літня дівчинка, котра вітверто заявила: „Америка це смердячий край" і цим висловила свій нещасний настрій.

Отже, каже авторка розвідки, це ясно вказує, що безсильність дитини давати собі раду з противенствами життя, викликує в неї ненависть не лише до окруження, але теж і до цілого народу, а з ненависти повстає бажання пімсти на кімсь, хоч би на своїм ріднім краю чи народі.

Як доказ на правильний підхід до розвязки такого ненормального стану авторка наводить іншу дивну черту характеру такої молді, а це погорду до дітей меншини. Ця погорда обявлялася в першу чергу до нігерських дітей. Авторка каже, що непорадні діти, які саме були під її обсерваціею, лише в такий спосіб могли найти вдоволя у своїй ненависти до пересічних дітей та людей. Вони неначе мали якусь нагоду в такій погорді за те, що їх легковажили їхні товариші й товаришки. Це явище ще тим дивніше, що між дітьми, які перебувають разом, дуже рідко буває расове упередження. Але як такі упослідженні діти почують себе над кимсь вищими, тоді вони з такою погордою до „нижчих" не скриваються.

Авторка вітверто каже, що переведена на дітях обсервація може бути принорована і до старших людей в щоденнім життю. Лише, що дорослі люди звичайно закривають свої почування до своїх співгромадян і винаходять різні оправдання на нехіть до свого народу чи до свого краю.

Незалежно від оцеї студії слідні тепер спроби виснення такої аномалії, чому то у вільній Америці є тільки прихильників комуністичної ідеї, хоч багато з цих прихильників знає, що комунізм веде до неволі. Вже тепер пояснюють це такими завважами: У великій Америці є багато людей, для яких важко вибитися понад пересічний загал, бо в них не стає до цього умових сил. Отже, як вони потерплять раз і другий невдачу, тоді вони хотілиб пімститися на загалові за недоцінювання їхніх уроєних талантів. Це бажання виявляється в прихильности до ворога, бо ворог з інших причин ненавидить цей самий нарід, який ненавидить теж і заведений у своїх надіях уроєний велитень. "На доказ такого психічного наставлення ненормально амбітних одиниць наводять історичні факти, які загально звісні пересічному громадянинови.

Переводячи із загально-американських відносин до специфічних відносин серед української американської громади, можна приноровити згадані обсервації теж і в нас до таких одиниць, які в таку важну історичну хвилину, як ось теперішня перейшли в табор катів рідного народу.

Микола Чубатий.

Ватикан в обороні українського народу

Немає сумніву, що цілий світ нині щораз то виразніше ділиться не тільки на два політичні табори з власними політичними інтересами, з власними політичними ідеольогіями, але теж ділиться щораз виразніше й на світ християнської цивілізації та тих нехристіянських цивілізацій, що признають вагу релігії в життю народів та на світ безрелігійний, протихристиянський з матеріялістичним світоглядом без потреби релігії в життю народів. Наймаркантнішим представником першого світа це католицький світ зі своїм проводом у Ватикані. Знов наймаркантнішим представником другого світа є большевизм зі своїм проводом на Кремлі в Москві.

Ці два центри, діяметрально противних собі світоглядів, гуртують біля себе зближені до них народи. Католицький світ щораз то лекше находить нині спільну мову з протестантами, жидами та іншими ідеольогічними групами, для яких релігія представляє якусь вартість. Знов поміж тим табором та табором матеріялістичного погляду на світ стає щораз то трудніше найти спільну мову і витворюється непрохидима прірва.

Трагедією для російського православія є, що воно саме в таку рішальну історичну хвилину для всього людства стало по стороні атеїстичної влади та у своїм служальстві опинилося в таборі противників християнства.

Український нарід все боровся та нині стоїть у боротьбі проти безбожницької Москви. Тому його природне місце є в таборі християнських та релігійних народів. Що більше, український нарід, який все декларував себе як нарід християнський, став нині предметом лютих переслідувань Кремля саме за своє признавання до ідей західних народів, до християнської цивілізації.

Україна — як перша стійка християнської цивілізації, находить нині щораз то більше зрозуміння серед народів духово собі близьких, що теж видно з кількох енунціяцій Ватикану, що ними саме тепер хочу занятися.

Доповнення колегії кардиналів в Римі папі дало спосібність заняти становище супроти подій в цілому світі. Торжества введення нових кардиналів з цілого світа в їх уряди стали немов історичною подією. На закінчення тих торжеств папа римський виголосив перед зібраним дипльоматичним корпусом промову, в якій між іншим підкреслив негуманний спосіб поступовання зі скитальцями в західній Европі, що були приневолені покинути свою батьківщину через большевицьку інвазію на їх країни. Домагання Совєтів приневолити ці жертви совєтської агресії повернути на рідні землі на певну їх ліквідацію, папа осудив виразно та недвозначно.

Папа пішов ще один крок дальше та осудив взагалі Ялтську Умову щодо цеї справи як неморальну та противну засадам християнської етики. Видавання жовнірів, які боролися проти Совєтів, в руки їх найстрашнішого ворога папа осудив теж як противне дотеперішним міжнародним звичаям.

Справу, яку папа заторкнув загально, у формі немов підкреслення християнського погляду на право азилю для політичних збігців та на право жовніра бути трактованим за жовніра безоглядну проти кого він не боровся по своїм переконанням, більше детально обговорював перед американським журналістами секретар Святої Конгрегації для Східної Церкви кардинал Тіссеран. Як безпосередній зверхник католиків східного обряду, в першу чергу українців, кардинал виразно обговорював терпіння та несправедливости, які зносять українці в окупаційних зонах демократичних держав. Він згадав про насильні видавання скитальців в руки червоних, про відомі нам сцени самогубств та приготовлювання на смерть радше ніж до повороту на Україну окуповану безпощадним ворогом.

Кардинал Тіссеран відкрив рубець якоїсь невідомої ще постанови в Ялті про видавання в руки Совєтів не лише совєтських громадян 1939 року, що покинули Совєти свіжо в звязку з теперішньою війною, але також забовязання видати всіх тих збігців емігрантів зі Совєтів, що покинули границі червоного царства по році 1929.

Кардинал Тіссеран зокрема підкреслив терпіння тих невідомих сотень тисяч українців, все чогось таємно укриваних під назвою поляків, росіян та інших. Виступ кардинала Тіссерана був мабуть найбільше енергійним голосом в обороні українців вчасі цілої теперішної війни.

Релігійні переслідування західних та карпатських українців знов зактуалізували українську справу в світі та дали спосібність не тільки Ватиканови, але також цілому католицькому світови підійти до української наболілої справи не тільки зі становища релігійного, але також національного. Світ поставив собі питання, чому саме українці східного обряду найшлися під першим обстрілом Кремля, коли римо-католиків на землях, окупованих большевиками Совєти оставили покищо в згляднім спокою.

Отже чому це Кремль ліквідує українсько-католицького митрополита у Львові та цілий західно-український єпископат, а лишає в спокою римо-католицьку метрополію та римо-католицьких єпископів на українських землях? Немає сумніву, що в нищенні українського католицтва Кремль бачить якусь справу українсько-національну та ліквідує її разом з ліквідуванням цілого національного життя українського народу на Західній Україні.

Релігійні переслідування большевиків викликали появу енцикліки папи Пія XII., який накреслюючи історично розвій українського католицтва вказує рівночасно на постійну боротьбу Москви проти тої форми релігійного життя українців та карпатських русинів. Папа та інші церковні достойники осуджують у своїх енунціяціях Совєтами інспірований, ближче невідомий собор у Львові, що самозванчо проголосив релігійне обєднання західних українців з московським патріярхатом. При цій спосібности цілий світ довідався про увязнення цілого єпископату Галичини, про масові арешти та розсліди духовенства та переслідування вірних, які не бажають собі релігійної зверхности Сталінового ставленника московського православного патріярха Олексія.

Позитивну розвязку справи українських скитальців папа ще раз мав спосібність порушити при нагоді побуту американської комісії для студій справ еміґрації до Америки. Папа приймаючи американських висланників на окремій авдієнції прохав їх прихильно та ліберально поставитися до справи еміґрації скитальців з Европи, як неповинних жертв теперішної війни.

Річ природна, що енергійна постава Ватикану проти тих подій, що тепер відбуваються на Україні, зокрема на Західній Україні, та проти дотеперішного трактування українських скитальців найшли широкий відгомін по всьому світі. Відгомін той дався виразно завважити особливо серед католиків цілого світа. Та голос Ватикану має вплив також і на некатолицькі круги в демократичних державах світа, що спричинає більше уважливе відношення представників демократичних урядів до українських скитальців на терені Організації Обєднаних Держав та на терені УНРРА.

Відгомоном прихильної постави католицького світа до справи українського народу є напевно дводнева поважна конференція в справі східних католиків, зокрема українців, що відбулася на фордгемськім університеті в Ню Йорку в днях 12. та 13. квітня б. р. Поставивши собі релігійний підхід до теперішного положення українців католиків під Совєтами учасники конференції дали доказ, що й національне розуміння української справи зроблено в тих колах поважну еволюцію.

ФЕДОР КРУШИНСЬКИЙ

Я БАЧИВ НІМЕЧЧИНУ!

(Байки та дійсність про гітлерівщину)

Авторські права застерігаються: Copyright by Krushynsky Teodore, Paris, France.

37)

Це в цей час, приблизно, взяли німці в полон полковника генерального штабу червоної армії Н., українця по походженню. В ту пору червоні вояки вже не переходили цілими дивізіями в полон, як це було на початках війни, а червоні полонені попадалися все рідше й рідше, тим більше, полковники генерального штабу. Отже, полонивши таку „грубу рибу" німці втішились і з ним побажав балакати сам Гітлер. Полковника Н. привезли до постою фюрера.

— Хто ви по походженню?... — питає його фюрер.

— Я українець... — відповідає полковник червоної армії.

— Чому-ж це ви, українці, так завзято бетеся проти нас, коли вся Україна в наших руках і доля ваша тільки від нас тепер залежить?... — питає Гітлер.

— Зайняти Україну може й наш ворог, а доля наша була вже в руках і монголів, і турків, і поляків... — відповідає полковник.

— Так, але то були ваші історичні вороги, а ви-ж нас не прирівняєте до монголів, чи поляків?... — з докором питає Гітлер далі.

— А чим-же ви довели, що ви не є так самісінькі наші вороги як монголи й поляки?... — відважно ставить йому й своє запитання полковник червоної армії.

— Це легковажно з вашого боку, ми вас звільнили від большевиків, дали вам землю й волю, несемо культуру, добробут і охорону... — дивується Гітлер.

— Ту волю, яку ви нам принесли, — відказав йому українець, — ми вже маємо 25 років, а та культура, яку ви нам несете, є добра для скотини, а не для людей... Крім того, ви посіяли в Україні смерть і руїну... Отже, покоштувавши вашого ярма, ми воліємо лишатися під старим, бо хоч воно нам і муляє шию, але наші рани вже до нього звикли, поприсихали. Нащо нам нові, свіжі рани на шиї та й невідоме будуче?...

Таку розмову Гітлера з полковником генерального штабу червоної вармії передавали тоді з уст до уст у Берліні, в найвищих колах. Я не можу ручитись, чи вона автентична, але та розмова так пасувала до загального положення річей, як і до настрою українців, що кожний в неї вірив, хоч би вона й не була точнісінько правдива.

Дійсно, Україна повставала тепер не тільки проти большевиків, але й проти німців та билася запекло. Німецька перемога загрузла в Україні. Тут мала рішитися доля всього східного фронту. По мірі того, як німці раз-у-раз перемагали, українці придивлялися до німців, щоб збагнути їхнє справжнє обличчя та їхні наміри. Але це не довго тривало. Пів року гітлерівського панування вистарчило, щоб український настрій повернувся проти них. Коли німці зупинилися, а війна затягалася, тоді серед українського населення настало облегчення, проблиск світла й надії. Ця надія почала гуртуватися в українському протинімецькому повстанчому фронті.

Піддаючись настроєві відчаю й розпуки, одиниці йшли в німецькі ряди, щоб зілляти особисту злість на большевиках, чи дати волю почуттю помсти, або й авантюрництва.

— Піду й я свої рахунки з большевиками вирівняти, доки їх ще німці всіх не передушили... — казав до мене б. поручник денікінської армії А., по походженню українець. Він народився в Києві, а батько його служив у царській Росії за поліцмайстра в Ж. Підчас революції большевики вимордували всю його родину, а він 17-літнім хлопцем пішов до Денікіна шукати помсти за батьків. Але Денікін дуже швидко накивав пятами, підсиливши своєю акцією большевиків. Через Туреччину й Болгарію, А. опинився у Франції, де важко працював як еміґрант. З Франції привезли його німці на роботу. Тут, у Ляйпціґу, я його й пізнав та нераз намагався переконати й відвернути від завчасного наміру:

— Нема чого поспішати віддавати своє життя за власного ката, бо зараз положення таке, що ви допоможете німцям... — казав я йому. Навпаки, треба бити німців, бо вони сильніші. Нам треба за всяку ціну сприяти, щоб ці наші кати обидва покривавились до смерти... Чим більше вони обидва покриваються, тим краще для нас, бо тільки на їхніх трупах може піднятися вільне життя...

Але він мені доводив своє:

— Я не за німців, от як у Бога вірю, так тим Богом перед вами клянусь, я не за німців, але за те, щоби знищити большевиків. Це-ж рідні брати по духові, вони один другого варті... Але я не можу спати ночами... Події в Україні розворушують мої глибокі рани, цілими ночами я очей стулити не можу... „Ходи сину, вони замордували мене й маму, а тепер ще й гріб наш топчуть, ходи й помстись за мене, нам обом у сирій землі легче буде, ходи, сину..." оце чую щоночі. Я вже не можу витримати, біль мене допікає, ніяка праця не йде...

І він пішов, ніяка сила не могла його здержати, така міцна була його лють за особисту кривду, пішов до організації „Шира", яка працювала для німців в Україні. Ось що він писав до мене за три місяці:

(Дальше буде).

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

Що пишуть?

ЗАБРАЛИ НА СИБІР, БО НАЛЕЖАЛИ ДО „ПРОСВІТИ".

В листі, писанім 15. лютого 1946 з Тирави Волоської, повіту Сянік до брата в Перт Амбою читаємо:

Про наше поводження можете догадатися самі по таківм страшнім знищенню і по сімлітній війні на нашій території... Наша Тирава так знищена, що як би хтось приїхав з Америки, то напевно не пізнав би, що це Тирава. В цілім селі стоїть кільканацять хат, а решта спалена дощенту в серпню 1944 р., коли то був у нас фронт між німцями й большевиками. Наша хата знищена й спалена, спалене все до тла в хаті: меблі й начиння, лахи й обува, ми остали голі й босі. Тепер коморуємо в чужій хаті. Найстаршого сина забрали нам до совєтської армії і пропав без вісти вже 15 місяців. Одні кажуть, що вбитий, інші кажуть, що ранений. Старші діти всі нам повмирали маємо лише двоє малих. Мій чоловік слабого здоровля, нема кому робити й така біда, що навіть жити людині не хочеться.

Життя тут дороге, не можна нічо купити, грошей дуже важко заробити. Люди ходять в деревяних черевиках, отже розкіш така, що живі мерлим завидують. Ми дуже сердечно Вас просимо, щоб Ви нам післали пакунок зі старими лахами, бо не знати, чи гроші можна посилати. Про біду можете собі виробити поняття, коли згадаю таке: Перед війною один американський доляр коштував 7 злотих, а тепер коштує 800 зл. Тут уже багато пакунків прийшло з Америки. У Вас такий пакунок нічо не значить, а для нас це великий поратунок. Я знаю, що у Вас там в Америці не то, що у нас в Польщі, бо у Вас хто що хоче, те й має, а в нас біда!

Наша церква, котру Ти так дуже любив, знищена. Як німці цофалися, впала советська куля з „катюші" (так називають канону, що стріляє палаючими кулями) в баню. Баня була розбита і церква згоріла, тільки мури зістали. Усьо в середині вигоріло. Згоріли цілі Садиска, Місто, Межикота і горішний кінець села, але хата сестри ціла...

Жидів німці забрали до Заславя до лягеру і там постріляли. Маїка з Чартижа Совети вивезли на Сибір, і дідича теж вивезли туди і він там помер. Мама вже померли і брат Ш. також помер перед пяти роками, коли то на Сяні була границя, як у нас була советська влада.

Совети забрали Штефка до тюрми, з ним разом забрали священика, Чабанового Василя, Савра від коваля, Іванечка, Гаталавого Юзка сина і від Лози Михайла. З тих усіх випустили тільки Штефка, а тамті решта десь пропали без вісти. Штефко, як його випустили з тюрми, за тиждень помер. Забрали їх за те, що належали до читальні „Просвіта". За порядком так наших людей арештують і німці і советська влада. Тепер вже багато наших людей бракує, а за що? — За правду, але що зробити?

Наша територія переходила за порядком у війні з рук до рук. В 1939 році видали війну Польщі і на Сяні зробили границю. По одній стороні були німці, по другій Совети. Ми належали тоді під советську владу, а в Сяноці й Загірю були німці. В 1941 році, як німці видали війну Советам, Совети цофнулися, а прийшли до нас німці і були через 3 роки. В 1944 році Совети прогнали німців з нашого села і зробили границю недалеко нас, бо границя переходила через село Вільшаницю, Добромиль, Перемишль. За границею там дальше тепер Совети, а по нашій стороні, де ми тепер, є польська влада. Але й так добра для нас нема... Братовій доношу, що брат її помер за німецьких часів в 1942 році. Його донька видалася замуж, має одну дитину-дівча, але мужа також уже немає. Другим разом напишу всьо про їх смерть...

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОМОЖІМ СПРОВАДИТИ УКРАЇНСЬКІ СИРОТИ!

Між українськими скитальцями в Европі й поза Европою є тисячі сиріт. Є між ними круглі сироти, що стратили батька і матір, а є многі такі, що мають лише матір або батька. Цим сиротам можемо дуже багато помогти, бо маємо нагоду спровадити їх до Америки. Бо хоч як тяжко спровадити навіть близьку рідню до цеї країни, про яку мріє кожний скиталець, то сироти можемо ще найскорше спровадити.

Та тепер заходить питання, хто має їх спровадити, хто має заплатити за подорож, а дальше, хто має заручити, що коли вони прийдуть до Америки, то тоді буде кому ними заопікуватись, удержувати їх та виховувати, аж доки вони не виростуть і зможуть самі на себе заробити.

Як це вже було проголошено в часописах, то вже цього року буде можна спровадити 600 українських сиріт. На їх спровадження Злучений Український Американський Допомоговий Комітет призначив $50,000. Та ця сума є дуже малою, коли порахуємо тільки приблизно ці кошта, що будуть получені з переведенням цього діла. Бо $50,000, як це вже проголосив Допомоговий Комітет, вистарчать на спровадження тільки 250 сиріт. Тимсамим на саме спровадження решту сиріт у числи 350 ще потрібно $70,000. А скільки треба буде ще гроша на приміщення, опіку, науку, виховання цих сиріт Колиб взяти під увагу, що це все коштувалоб тільки $25 місячно за дитину, то на удержання 600 дітей упродовж тільки одного року потрібно булоб $180,000. Та знаючи тяжку недолю сироти, а ще до того сироти на скитальщині, ми не можемо вдоволитись спровадженням тільки 600 сиріт. Наше сумління може бути опокійне тільки тоді, коли ми будемо старатись вирвати від злиднів і недолі скитальщини кожну українську сироту. Цеж така благородна справа, що повинна би зрушити і камяне серце. Бо подумаймо тільки!, Що вийна ця сирота-дитина, що знайшлась на чужині без батька-матері? Бо якого світогляду і якої віри її родичі не булиб, вона для нас є тільки невинною сиротою. Тому справа вирвання з недолі кожну українську сироту — повинна обєднати нас всіх до спільної допомогової акції на такі великі розміри, на які ми досі ще ніколи не спромоглись. А потрібно тут справді великої акції! Бо спровадити до Америки кілька тисяч сиріт, а опісля ними тут заопікуватись та виховати їх на зрілих громадян, це діло, що вимагатиме міліони долярів. Та ці доляри принеслиб нам чудову народну дивіденду. Бо ми вирятувалиб тисячі сиріт не тільки від поневірки і злиднів, але моглиб теж виховати сотні молодих народних працівників, яких нам вже тепер дуже бракує, а яких з кожним роком ще більше буде бракувати.

У наступну неділю будемо обходити по різних громадах Свято Матери. Саме знагоди цього свята булоб вказаним, щоб ми застановились якраз дад справою виріт. Бо якаж тема може під теперішну пору бути для нас більше відповідною, як не якраз справа помочі сиротам?

Тому саме жіноцтво в Ню Йорку, що зорганізоване в Допомоговім Комітеті для збірки й висилки одіжи та гроша скитальцям, влаштовує якраз в цей день Свято Матери бенкет в готелі Пенсилванія, з якого весь дохід призначений на спровадження сиріт. Отже візьмім численну участь в цьому бенкеті, а хто з громадян не може прибути на бенкет, хай пришле свою жертву до жіночого комітету з призначенням для сиріт-скитальців на адресу:

UKRAINIAN RELIEF COMMITTEE, Inc.,
WOMEN'S AUXILIARY
P. O. Box 261, Station D,
New York 3, N. Y.

Стефанія Галичин.

—o—

ЩЕ ПРО КОНВЕНЦІЮ У. Н. СОЮЗУ.

Нам, що були учасниками XXH Конвенції У. Н. Союзу, залишилися з неї такі вражіння, що їх ледви чи хто з нас може забути. Бо в першу чергу є в нас вдоволення, що наші люди поводились культурно й залишили по собі добру память у тих чужих, що їм нераз приглядались, і то добре приглядались, бож ми були цілий тиждень у першорядним американськім готелю. А коли іде про самі наради, то конвенційні „ветерани", що були вже не на одній конвенції, згідно твердили, що ще такої спокійної й порядної конвенції взагалі не було. Радувалось серце і з цього боку, що Конвенція виявила, що Союзова Родина то таки добра, чесна і патріотична. Тих кілька заморочених большевизмом були на тій Конвенції жалюгідним явищем, а не чимсь таким, що могло звернути на себе якусь серіозну увагу. До них віднісся загал просто з погордою не бажаючи навіть слухати ось тү сталінську мізероту. Та найбільше дісталось „дезертирам" з національного фронту. Це ще нішо, що вони дістали в салі нарад, бо треба було ще чути розмови про це по коритарах чи в ресторанах в часі обіду чи вечері. Всюди було видно, що як молоді так і старші добре визнаються на справі й фарбованих лисах. Правда, в большевицьких У. Ш. Вістях усе це перекручено й представлено в іншим світлі, але й це є для кожного з нас доказом, що це за брехлива газета, коли навіть слова правди не напише, а буквально всьо збреше.

Теж годжуся з тим, що кажуть, що треба було поставитись на Конвенції краще до нашої „Свободи" збоку фінансової допомоги. Але всі на Конвенції зрозуміли, що не можливо видавати нашу газету за ту оплату, яка існує 25 років без ніякої підвишки. Підносилися щирі голоси, що представили ясно вагу „Свободи". З тими голосами усі погоджувались і обіцяли повести кампанію у допомогу „Свободі". Я вірю, що як тільки така кампанія буде, то вона певно вдасться. Ми не дамо „Свободі" підупасти! Але покищо треба спершу нам усім, що були на Конвенції, першим сповнити свій обовязок і піднерти нашу дорогу газету теж і фінансово, засилаючи жертву на пресовий фонд.

Теодор Федусь, делегат.

120 біліонів на життя річно

Повоєнний добробут населення, не зважаючи на страйки й безробіття, пізнати з видатків людей на життєві потреби. Департамент торгівлі оприлюднив дати із видатків населення впродовж першого четвертьроку 1946, а з них пізнати, що річні видатки на життя досягнуть до 120 біліонів долярів. Сама цифра 120 біліонів ще не є міродайна, колиб її не зіставити з видатками на життя в минулому році. Колиб порівнати видатки на життєві потреби з останнього четвертьріччя 1945, то можна прийти до висновку, що в цілому минулому році видатки виносили лише 100 біліонів, а в теперішнім році вони збільшать ся на 20 біліонів, отже на одну пяту частину.

Дальші порівнання такі: Колиб узяти видатки на харчі, і до них включити видатки на напитки, то цілорічні видатки на ці цілі винесуть 44 біліони. Інші видатки винесуть понад 76 біліонів долярів. Найбільше видатків пішло досі на продукти в харчових торгівлях, а видатки на алькогольні напитки піднеслися лише 10%. З цього можна заключати, що вчасі війни пили доволі багато і повоєнний час замітний хіба тим, що ще прибули ветерани, які не видавали на напитки вчасі боєвої акції, а тепер мають нагоду до цього. Зате цивілі мали нагоду видавати більше грошей на харчі, бо вчасі війни багато річей не можна було дістати.

По харчах йдуть видатки на вбрання. З квартальних видатків на ці предмети можна заключати, що на рік видатки на убрання досягнуть цифри 18 біліонів, а це значить на 5 біліонів більше ніж у минулому році. Можливо, що тут важну ролю грає підвишка на ціні вбрання, але більшу ролю творить видатки на цивільне вбрання для бувших вояків, теперішніх ветеранів.

Зате на тривалі речі, як от на меблі і іншу домашню обстанову, видано тільки за першого четвертьроку, що річно цей видаток дасть суму 10 біліонів. На авта видано тільки, що річно такий видаток досягне цифру одного біліона, а це значить, що ці видатки не зросли в порівнанню з попереднім роком. Усі видатки зросли, не зважаючи на це, що заробітки населення змалили в порівнанню з заробітками вчасі війни, а водночас змаліли теж податки, і відтягання рат на виплату закуплених державних бондів.

Можливо, що видатки зросли теж тому, що в перших двох місяцях багато людей не працювало, отже, не маючи заняття, зуживали вільні хвилі на купівлю та забави. Щойно місяць травень приніс велику зміну, коли то покінчено великі страйки і люди пішли до праці. Як небудь справа малась би, треба ствердити, що тепер реконверзія вже наладнана і лише страйк в копальнях мягкого вугілля перешкаджає повній продукції. Із хвилиною, коли продукція буде в повнім розгоні, можна буде ствердити і висоту нормальних життевих видатків. А щойно нормальні видатки вкажуть на добробут чи загалом на фінансовий стан населення.

—o—

ЖАРТИ

Як думають науковці, а як каже практика.

В горі Адирондак, у стейті Ню Йорк, приїхали з міста Ню Йорку два науковці на вакації. Зайшли до колиби, яку поставив знаний їм господар на своїй фармі для гостей з міста. В колибі побачили вони залізну печ, поставлену високо на стовпцях. Звісно, що в горах у північній частині стейту Ню Йорк, навіть в літі треба топлива на ніч. Отже не дивувалися професори тому, чому печ стоїть в літі, але чому вона так високо. Каже один:

— Я думаю, що тут іде про те, щоб як найскорше огріти кабіну. Як печ стоїть високо, то тепло йде скозо до стелі, а тоді скорше огрієтся ціла колиба, бо як повітря огріте на горі, воно скорше змішується з холодним повітрям на долині. — Каже другий:

— А я думаю, що тут іде про те, щоб мати чисте повітря в ночи. Подумайте лише: повітря огріте від печі, змішується з холодним повітрям, яке напливає з вікна і воно все свіже, хоч і не холодне.

Але провідник, який запровадив гостей до колиби, лише підсміхувався. Це завважали гості і нуж допитували його, яка його думка про це.

— А мій господар не думав так по вченому, панове. Ось що йому сталося: коли везли з залізниці печ сюди, десь загубили частину бляшаної рури, яку причіплюється до печі як комин. Не було іншої ради, як поставити печ високо так, щоб решта рури могла досягнути даху і відпроваджувати дим на світ.

UNLIKE MILLIONS who eat for pleasure, Europe's peoples—such as these school children—eat to live. Widespread famine is imminent because of (a) low food production among nations normally dependent upon imports, (b) disruption of food distribution in war-torn nations. Red Cross chapters are telling Americans how to save food.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

МІСТО НЮ ЙОРК.

Допомогова акція при тов. „Українська Єдність".

Від закінчення війни наспіли до наших товариств і родин зазиви до допомоги скитальцям, розкиненим по цілому просторі Европи. Від коли в нашій пресі появилася вістка, що зорґанізовано наш допомоговий комітет і через нього можна посилати одіж і грошеві жертви, то на зібранню нашого товариства „Українська Єдність в Ню Йорку" рішено створити допомоговий фонд на такий час, на який такої допомоги буде треба. Отже ми збираємо фонди і відсилаємо до З. У. А. Допомогового Комітету в Філядельфії. До грудня 1945 р. ми вислали $150, а впродовж трьох місяців призбиралося в касі знову більш сотки долярів, отже й ці гроші рішено вислати до Філядельфії. Наші члени рішили подати до ґазет згадку про цю працю. А ми згадуємо, що до нас дійшли вісти від скитальців з повіту Зборів, з котрого походить багато наших членів. Тому деякі наші члени ще й особисто помагають деяким скитальцям-землякам, висилаючи дещо до них просто поштою. Тут подаємо імена таких, що стали постійними жертводавцями до нашого допомогового фонду.

Це такі громадяни:

П. Стахів, К. Кураль, С. Бурава, М. Паньків, І. Жетрай, І. Кеьондзик, О. Світлик, В. Хоміцький, М. Жук, М. Н. Вольчинська, О. Бобовський, О. Казимірів, Г. Лакомський, І. Горішний, І. Дерех, Н. В. Роніш, І. Г. Назеревич, А. Григус, Н. Луцик, О. Тинецький, В. Бардигуяз, В. Тримбовецька, А. Я. Карпович, І. Дацишин, М. Березовський, Г. Бакуменко, В. Бенцаль, А. Калявська, В. Бойкевич, А. Вуйків, К. Филипчук, В. Лис, Н. Горішний, А. Мишка.

Усі складають на зборах свої жертви від одного дол. до трьох одноразово. Члени, котрі зібрали на ту ціль поза зборами, такі:

М. Паньків — від панства А. Л. Ребус $15. М. Шевчук $10. О. Світлик від К. Задорожної $10; з ювилею панства М. Мишка $38 дня 27. січня 1946.

Перевели збірку пані Казимірів, О. Світлик, М. Паньків. За збірку промовляли: пані Іванна Бенцаль і В. Хоміцький. З цеї збірки лише половина пішла для скитальців. Другу половину ювиляти дали на школу при церкві св. Юрія в Ню Йорку.

Притім ми, як скромні жертводавці взиваємо решту наших членів Тов. нашого та симпатиків і краянів стати в ряди наші та усі разом даймо помічну руку ось під цю нещасну пору, яка зараз грозить нашим братам і краянам, котрі опинились на скитальщині.

За уряд Тов. Українська Єдність:

П. Стахів, В. Хоміцький, С. Бурава, Г. Лакомський.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Фінансовий звіт.

Це є пятий фінансовий звіт Дітройтської Філії Злученого Українсько - Американського Допомогового Комітету.

Приходи за місяць грудень 1945 р. і за січень, людий 1946 р.

Збірка з пушок: Укр. кат. церква в Гемтремк $3.07. Укр. Politic Клюб $5.26.

З Українського Дня, концерту Хору „Думка":

Зі вступу $663.20; з коверток $616.60; Укр. Демокр. Клюб, Гемтремк (жертва), $557.75; В. Білей збірка від Союзу Українок від. 16, 23, 37, $36.50; з вечері в честь посла Гавика $12; У. Н. Дім в Дітройт $5.

З Ресіткових книжочок за 1945 р. зложили колектори: Жертви від Товар. Клюбів та з коляди:

А. Кривий $10, Ф. Михалишин $6. А. Котович $15. Нагайло $19. П. Козел $29. адв. І. Іванчук $15. Н. Небоженко $12. А. Бродяк $18. Ф. Гуцаль $15. В. Яворський $12. С. Гава $28. Г. Рудек $8.

Жертви від Тов. Клюбів та з коляди:

Союз Українок, від. 26, $75; Укр. Жін. Момокр. Клюб в Гемтремку $100; Антін Деркач (з коляди) $58; Союз Українок, від. 26. (збірка з вечері) $160; Тов. Допомоги Укр. Справам, Гемтремк, $100, а з коляди $50; Союз Укранок, від. 31. (з коляди, А. Біловус) $50; Союз Українок, від. 5. (з коляди) $333.50; У. Н. Союз, від. 146, $50; Тов. Провидіння, від. 162, $13; Укр. Зол. Хрест, від. 34. (з коляди) $297.75; Тов. ім. Шашкевича, від. 94 У. Н. С., $100; збірка в Укр. Демокр. Клюбі, Гемтремк, $45.60; з Клюбу „Українська Мішіґанська Ліга в Дітройт $50; Тов. ім. П. Шереметн, від. 154 Р. С., $33.35; Укр. Зол. Хрест, від. 14. (з вечері в честь О. Басарабової) $46; з ювилею п-ва Вацуків (збірка) $16.

За старанням Союзу Українок, Від. 16, 23, 27, з півучастю дириґента п. Дмитра Атаманця та Хору ім. Котляревського відіграно оперу Запорожець за Дунаєм. Прихід передала пані Сена, включаючи жертву пана Романа Мараса $15, разом $290.

Тов. ім. П. Шереметн, від. 154 У. Р. С., $50; Тов. ім. Головінського, від. 4 ОДВУ, $62.70; Бр. св. Михаїла в Гемтремк $8.

Від членів з кампанії на 1946 рік за долярові місячні вкладки:

З Гемтремського Суб-комітету, Н. Мельник здав $100; з Дітройтського Суб-комітету, В. Ділик здав $117; з Дітройтського Суб-комітету, Білик здав $48.

Стан каси Дітройтської Філії Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету:

По пересилці до Головної Допомогової Централі в Філядельфії за рік 1945 і 1946 р.: $13,000.00

Місцеві розходи, за поквітованням і провіренню головною контролею ось такі **до відома жертводавцям:**

Закуплено харчів, та цінних річей для скитальців: пакунки на суму вартости $500, їх оплата $100. Федеральний податок за продаж тикетів на день концерту (подорож до Вашинґтону голови Панчука) та інші дрібні видатки: $799.90.

По місяць лютень 1946 загальні розходи $13,799.90.

Остає в касі-банку Дітройтської Філії Злуч. Укр. Амер. Допом. Комітету: $799.95.

Тома Кошіль, фін секр.
Ukr. War Relief Inc.

—o—

САГІНО, МИШ.

Звіт делеґата на конвенцію У. Н. Союзу.

Наш делеґат Теод. Федусь, який заступав на 21. Конвенції У. Н. Союзу в Питсбурґу наш 309 відділ, явився на зібранню відділу і здав звіт із перебігу конвенції. Звіт був такий вичерпуючий і ясний, що приявні зрозуміли, в чім полягала большевицька пропаґанда на Конвенції і її здавлення ще в час, щоб вона не наробила якої шкоди між делеґатами.

Після такого звіту відбулася коротка дискусія в формі запитів а потім приявні члени висловили довіря делеґатови й подяку за совісне сповнювання обовязку.

За уряд від. 309:

Ева Кінаш, предс.;
А. Ярема, касієр;
Ал. Варян, секретар.

—o—

ТОНТОН, МАСС.

На скитальців.

На Великдень по богослуженню попросив о. Д. Кульматицький громадянин зложили жертву на допомогу українським скитальцям. Зібрано $33.15, які відіслано до Зл. У. А. Д. Комітету в Філядельфії. Зложили по $5: о. Д. Кульматицький і К. Оліяр. По $2: М. Шаран, В. Проніцький, Г. Салата. Решта по доляру і дрібними.

К. Оліяр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

—o—

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо членів Бр. св. Ап. Птера й Павла, від. 338, що місячні збори відбудуться в неділю, 12. травня, в год. 2-гій пополудні, в Українській Галі, на 2. вулиці, 213 Скунмекер Еве. Просимо членів прийти і заплатити свої місячні вкладки, а довгуючих просимо вирівнати свій довг. — За уряд: М. Коваль, предс.; М. Куць, секр.-кас.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 12. травня, в годині 12:30 пополудні, в Домі Відділів У. Н. С., 845 Н. Вестерн Еве. Просимо членів прийти на час, бо є дуже важні справи. — За уряд: Г. Бобик, предс.; М. Фединський, кас.; В. Пилипів, секр.

СО. ДІРФІЛД, МАСС. — Тов. Галицька Січ, від. ..., повідомляє, що місячні збори відбудуться 12. травня зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Просимо членів прийти заплатити свої місячні вкладки. Довгуючих просимо вирівнати свою залеглість. — За уряд: В. Година, пр.; Я. Романюк, кас.; М. Рева, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Повідомляємо членів Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 176, що збори відбудуться 13. травня, точно в годині 7. ввечір, в гали церковній. На ці збори мають явитися всі члени, бо є дуже важна справа до полагодження. Члени мають заплатити свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — За уряд: В. Зелінка, предс.; П. Бабк, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Сокіл, від. 336, відбудуться в неділю, 12. травня, в 1. годині пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори вирівнати свої вкладки і приведіть своїх знайомих записати в члени Тов. Сокіл, або дайте їх адреси. На зборах будуть важні справи до полагодження. — Г. Степанек, пр.; Г. Кісіль, секр.-кас.; Т. Кальмук, рек. секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Петра й Павла, від. 220, відбудуться в суботу, 11. травня, в год. 7:30 ввечір, в сали парохіяльній, 495 ОСо. Павліна ул. Буде звіт делеґата з конвенції і інші важні справи до полагодження. — За уряд: І. Кравчишин, предс.; В. Саган, кас.; П. Жовнірчак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Повідомляємо членів Тов. ім. І. Франка, від. 334, що місячні збори відбудуться 12-го травня, в годині 1. пополудні, в У. Н. Домі. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: Н. Задерецький, предс.; С. Морозович, секр.-кас.; І. Жук, рек. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 75, відбудуться в неділю, 12. травня, в салі У. Н. Дому при Мартін ул., точно в год. першій пополудні. Просимо членів прийти на збори, бо маємо важні справи до вирішення. — За уряд: М. Присташ, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 12. травня, в У. Н. Домі, 525 В. Райен Еве., точно в годині 2. пополудні. Просимо всіх членів прийти на час та вирівнати свої вкладки. — За уряд: Й. Венґжен, предс.; М. Мушинський, кас.; І. Павловський, секрг

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до відома всім членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 12. травня, в годині 1:30 пополудні, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартін вул. На ці збори обовязково повинні прийти всі члени. Підчас нарад на зборах не будемо приймати жадних вкладок. Хто ще не має Ювилейної Книжки і Альманаху, той може їх дістати в секретаря на зборах. — І. Форись, предс.; І. Андрусевич, кас.; П. Кізел, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 367, відбудуться в неділю, 12. березня, в галі церковній, в год. 1:30 пополудні. Просимо всіх членів явитись на збори, вирівнати сво вкладки і будуть важні справи до полагодження. Просимо не забувати приєднувати нових членів до Союзу і Товариства. — За уряд: А. Бабій, Т. Песко, Р. Дмитрів.

ГАМТРАМК, МІШ. — Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 12. травня, в год. 1:30 пополудні, в гали Демокр. Клюбу, 2376 Ґрейлінґ ул. Просимо членів прийти численно на ці збори та вирівнати свої залеглости. — М. Кулинич, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 26. квітня 1946 року помер

СТЕФАН СИСАК,

довоглітний член Бр. св. Василія Вел., від. 405 У. Н. Союзу в Олифант, Па.

Покійний родився в селі Веслок Великий вижний, повіт Сянік, Західна Україна. Був довгі роки касієром бувшої Згоди Братств, що злучилась з У. Н. С. в 1938 р. Був також місцевим урядником свого відділу. Покійний оставив у смутку жену Анну, дітей Івана, Марію зам. Сміт, Петра, Ірину, Тересу, Наталію і Ефимію та двох внуків.

Похорон відбувся 29. квітня в гр.-катол. юеркві св. Кирила й Методія в Олефант, Па. — В. Й. П.!

І. Лигус, секр.

ПОШУКУЮТЬ

КІЛИК ПАВЛО пошукує свого брата **ІВАНА,** що приїхав до Америки 1938 року з села Монастирець, повіт Ліско. Має жити в Carteret, N. J., Jersey City або в Conn. State. Прошу зголоситися на адресу:
PAWEL KILYK
224 Boden Ave., Carnegie, Penna.

о. СТЕФАН МОХНАЦЬКИЙ з Теребовлі пошукує **ІВАНА І ТЕОДОРА МОХНАЦЬКИХ, КАТЕРИНУ з Мохнацьких ШПАК.** Голоситись особисто або листовно: 90-2
W. MOROZOWYCZ
1134 Simpson Street, Bronx 59, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 1376. Малпо-чоловік проти малпи.

Щойно тоді розпочався страшний бій між малпо-чоловіком і малпою.

Джако був велитень і хитрий. Знову Тарзан не хотів його вбивати, бо він був единим провідником до Петруся.

„Убий його Тарзане!" — заверещала Рена із великого перестраху.

З розпуки, як уже Джако мав перемагати, вона витягнула револьвер.